

Fuster: teoria i pràctica

La concessió del Premi SAÓ a Joan Fuster, i l'homenatge de què va ser objecte divendres passat amb aquest motiu, haurien de ser una ocasió per a reflexionar, una vegada més, sobre la trascendència i el sentit de l'obra fusteriana. Més encara en un moment en què alguns dels fonaments ideològics d'aquesta obra —en el seu vessant cívic i nacional— són sistemàticament qüestionats, o fins i tot directament rebutjats.

És cert que molt sovint, els plantejaments fusterians en el camp de la "qüestió nacional" dels valencians han esdevingut un referent inalterable i definitiu, una doctrina i un dogma: i el mateix Fuster ha estat el primer a expressar la seua incomoditat davant d'aquesta visió doctrinal de la seua obra. És igualment cert que tota discrepància fonamentada és legítima, i que una part de les interpretacions fusterianes sobre el tema valencià, sobre la societat i la història dels valencians, han de ser revisades a la llum de recerques i coneixements de què hom no disposava fa trenta anys: el mateix Fuster, d'altra banda, confiava expressament en què la seua obra (sobretot *Nosaltres els valencians*) fóra un inici i un estímul per ulteriors revisions i replantejaments.

Ara bé, el que s'ha produït aquests darrers anys no ha estat únicament això —una revisió de les tesis fusterianes fonamentada en noves dades i investigacions—, sinó molt sovint una negació radical, i fins i tot una acusació directa: l'o-

bra de Fuster, per a alguns, s'ha convertit en allò que cal impugnar i destruir, o en la font i origen d'un fatal error històric. No ens estem referint, és clar, a l'hostilitat irracional del "blaverisme" contra Fuster, que és un fenomen ja antic i fins i tot anterior a l'eclosió del "blaverisme" mateix. Ens estem referint a determinats sectors intel·lectuals que han adoptat expressament aquesta posició, i a forces polítiques —començant pel partit que governa al País Valencià— que decididament actuen sobre bases ideològiques estrictament antifusterianes... tot i respectant, o afalagant, la persona mateixa de Fuster, això sí.

Una cosa, en tot cas, sembla probable: el fet d'haver portat algunes de les posicions de Fuster fins a plantejaments extrems i radicals on l'especificitat valenciana quedava ignorada o disminuïda, ha estat un error, amb els resultats negatius que tot error provoca; però el fet de passar a l'extrem contrari pot ser un altre error, amb uns altres efectes negatius. El plantejament de la "qüestió" o definició nacional dels valencians en termes *exclusivament* valencians —sense cap referència a un context històric, lingüístic, cultural, i fins i tot econòmic i sociològic— més ampli que els estrictes límits valencians, pot portar fàcilment a un munt de contradiccions superiors a les que es pretenen resoldre. Seria molt difí-

cil de demostrar que siga cap benefici per als valencians, en cap nivell i dimensió, prescindir de les relacions, la cooperació, la confluència d'interessos, etc., amb Catalunya i amb les Illes. Un "separatisme", aquest, de molt dubtosa eficàcia per al País Valencià. Les posicions antifusterianes, si no volen caure en l'acomodació acrítica a l'estat actual de coses, o si no volen confluïr amb la irracionalitat, també haurien de tenir un límit.

Federació d'entitats

Divendres passat, el mateix dia de l'homenatge a Fuster, s'ha celebrat a València una reunió entre representants d'Òmnium Cultural, Obra Cultural Balear i Acció Cultural del País Valencià, tres entitats de trajectòria i pes ben coneguts. Prop de trenta mil socis —entre les tres— representen un volum associatiu sense igual ni equivalent a tot l'estat. L'objecte de la reunió ha estat preparar, per al dia 23 de juny a Mallorca, la constitució formal d'un òrgan de cooperació entre totes tres: *Llull*, Federació d'Entitats Culturals dels Països Catalans, ha estat el nom elegit. Aquest sí que és un camí possible i efectiu, en la línia de les consideracions anteriors: la cooperació, la suma d'esforços, partint del manteniment de la identitat i autonomia de les parts. Joan Fuster podria considerar-ho, també, com un petit homenatge.